

**15^{de} Kamer, zetelend als Kamer van
Inbeschuldigingstelling**

Nr. 2011FR246 – 2011/FD/45.98.39

INZAKE VAN:

1) **Het AARTSBISDOM MECHELEN-BRUSSEL**, met zetel te 2800
Mechelen, Wollemarkt 15,

2) **Godfried DANNEELS**, wonende te 2800 Mechelen, Wollemarkt 15,

verzoekers tot opheffen van onderzoekshandelingen,
die woonstkeuze doen op het adres van hun raadsman meester Fernand
Keuleneer te 1000 Brussel, Verenigingsstraat 28,
beiden vertegenwoordigd door meester Fernand Keuleneer en meester Jelle
Flo, beiden advocaten aan de balie van Brussel,

en inzake van :

vertegenwoordigd door meester Joachim Meese, zowel in eigen naam als
loco meester Walter Van Steenbrugge, beiden advocaat bij de balie van
Gent,
op wiens adres te 9820 Merelbeke, Jozef Hebbelynckstraat 2, zij
woonstkeuze doen.

burgerlijke partijen.

Gezien het verzoekschrift van het Aartsbisdom Mechelen-Brussel en van de
heer Godfried Danneels in toepassing van artikel 61quater Sv. van 15 juli
2010 tot opheffing van "de inbeslagname van alles wat tijdens de
huiszoeken op 24 juni 2010 in beslag genomen werd" in het kader van het
gerechtelijk onderzoek nr. 2010-63 alsdan geleid door onderzoeksrechter De
Troy;

Gezien de beschikking van deze onderzoeksrechter van 30 juli 2010 tot
afwijzing van dit verzoek;

Gezien het hoger beroep van voornoemde verzoekers tot opheffing van onderzoekshandelingen tegen deze beschikking;

Gezien het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling van dit hof van 9 september 2010;

Gezien het arrest van het Hof van Cassatie van 12 oktober 2010 (gekend onder nr. P.10.1535.N);

Gezien het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling van dit hof (anders samengesteld) van 22 december 2010;

Gezien het arrest van het Hof van Cassatie van 5 april 2011 (gekend onder nr. P.11.0085.N);

Gezien het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling van dit hof (anders samengesteld) van 29 november 2011;

Gezien het arrest van het Hof van Cassatie van 3 april 2012 (gekend onder nr. P.11.2095.N/13) dat in zijn dictum het volgende beslist :

"vernietigt het bestreden arrest in zoverre het :

- verklaart dat de stukken met betrekking tot de huiszoeken en inbeslagnames op 24 juni 2010 uitgevoerd in het Aartsbisshoppelijk paleis te Mechelen en in de woning en kantoren van de verweerder 2, uit het dossier zullen worden verwijderd en neergelegd ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel;

- de tot op de datum van de uitspraak van het bestreden arrest verrichte onderzoeksdaden die steunen op de gegevens verkregen ingevolge de nietig verklaarde huiszoeken, nietig verklaart en beveelt dat de daarmee betrekking hebbende stukken uit het dossier zullen worden verwijderd en neergelegd ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel.

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van het gedeeltelijk vernietigde arrest.

Verwerpt de cassatieberoepen voor het overige.

Veroordeelt de eisers en de verweerders elk tot de helft der kosten.

Zegt dat er geen grond is tot verwijzing in zoverre de vernietiging betrekking heeft op de beslissing over, eensdeels, de nietigverklaring van de tot de op de datum van de uitspraak van het bestreden arrest verrichte onderzoeksdaden die steunen op de gegevens verkregen ingevolge de nietig verklaarde huiszoeken, anderdeels, de verwijdering uit het dossier en de neerlegging ter griffie van de met die onderzoeksdaden betrekking hebbende stukken.

Verwijst voor het overige de aldus beperkte zaak naar het hof van beroep te Brussel, kamer van inbeschuldigingstelling, anders samengesteld dan voor de arresten van 9 september 2010, 22 december 2010 en 29 november 2011. ..."

Gehoord op de zitting van **20 november 2012** :

- mevrouw L. Pellens, federaal magistraat, in haar verslag en vorderingen;
- meester Meese, in zijn middelen namens de burgerlijke partijen sub 1 t/m 6, 8 t/m 13, 15 t/m 17, 19, 21 en 23 t/m 78;
- de heer Hertogen, in zijn middelen;
- meester Keuleneer, in zijn middelen namens de partijen, het Aartsbisdom Mechelen-Brussel en de heer Godfried Danneels;

Gezien de conclusies en stukken van partijen;

De saisine van de K.I. alhier is, ingevolge het arrest van het Hof van Cassatie van 3 april 2012 en ingevolge de voorgaande arresten van het Hof van Cassatie van 12 oktober 2010 en 5 april 2011, beperkt tot de vordering van verzoekers tot het opheffen van onderzoekshandelingen, de heer Godfried Danneels en het Aartsbisdom Mechelen-Brussel in toepassing van artikel 61quater Sv., meer bepaald hun hoger beroep tegen de beschikking tot afwijzing van de heer onderzoeksrechter De Troy van 30 juli 2010 van het verzoek tot opheffing van de inbeslagname, in zoverre de op grond daarvan gestelde vordering van deze verzoekers betrekking heeft op stukken in beslag genomen tijdens de nietig bevonden onderzoekshandeling tot het doen van huiszoeken en inbeslagnames op 24 juni 2010 uitgevoerd in het aartsbisschoppelijk paleis te Mechelen en in de woning en kantoren van verzoeker tot het opheffing van onderzoekshandelingen, de heer Godfried Danneels.

Meer bepaald is de saisine van de K.I. beperkt tot de rechtsvraag naar de noodzaak tot verwijdering uit het gerechtelijk dossier betreffende het gerechtelijk onderzoek met nr. 2010-63 van de stukken in beslag genomen tijdens de nietig bevonden onderzoekshandeling tot het doen van huiszoeken en inbeslagnames op 24 juni 2010 uitgevoerd in het aartsbisschoppelijk paleis te Mechelen en in de woning en kantoren van verzoeker tot het opheffing van onderzoekshandelingen, de heer Godfried Danneels, hierna aangeduid als "de kwestieuze onderzoekshandelingen".

Deze verzoekers vorderen:

"

1. In elk geval, de tijdens de onwettige huiszoeken van 24 juni 2010 onwettig in het Aartsbisschoppelijk paleis en in de woning en kantoren van Kardinaal Danneels in beslag genomen stukken, voorwerpen en informaticagegevens te verwijderen uit het strafdossier, en de stukken en voorwerpen terug te geven aan diegenen bij wie ze in beslag werden genomen;

2. In ondergeschikte orde, het hoger vermelde beslag integraal op te heffen, en alle documenten voorwerpen en informaticagegevens die werden in beslag genomen in het Aartsbisschoppelijk paleis en in de woning en kantoren van Kardinaal Danneels op 24 juni 2010 terug te geven aan diegenen bij wie ze werden in beslag genomen;
Minstens archiefdoos per archiefdoos, document per document en voorwerp per voorwerp en voor elke archiefdoos, elk document en elk voorwerp afzonderlijk te oordelen dat het handhaven van dit beslag niet opportuun is en dat de bepalingen van artikel 61 quater, §3 van het Wetboek van Strafvordering niet van toepassing zijn;
3. Hiertoe de beschikking van onderzoeksrechter De Troy van 30 juli 2010 te hervormen. "

Het openbaar ministerie integendeel vordert de afwijzing van dit verzoek van verzoekers tot opheffing van onderzoekshandelingen, hierin gevolgd door de vertegenwoordigde burgerlijke partijen behoudens Jan Hertogen.

De omstandigheid dat een bewijselement op onrechtmatige wijze werd verkregen, zoals in het thans voorliggende geval de stukken en gegevens verkregen bij de huiszoeken op 24 juni 2010 in het aartsbisschoppelijk paleis te Mechelen en in de woning en het kantoor van verzoeker de heer Godfried Danneels, heeft in de regel slechts tot gevolg dat de rechter, bij het vormen van zijn overtuiging, die stukken en gegevens rechtstreeks noch onrechtstreeks in aanmerking mag nemen (Cass. 14 oktober 2003, Pas. 2003, nr. 499) :

- hetzij wanneer de naleving van bepaalde vormvoorwaarden voorgeschreven wordt op straffe van nietigheid;
- hetzij wanneer de begane onrechtmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast;
- hetzij wanneer het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces zoals ondermeer omschreven in artikel 6 EVRM en artikel 14 IVBPR.

In het thans voorliggende geval ligt geen wettelijke regel voor die toelaat aan te nemen dat vormvoorwaarden na te leven bij de op 24 juni 2010 ondernomen huiszoeken en inbeslagnames in het aartsbisschoppelijk paleis en in de woning en het kantoor van de heer Danneels op straffe van nietigheid niet nageleefd zijn.

Daarenboven laat het huidig onderzoek van het voorliggende verzoek van verzoekers tot opheffing van onderzoekshandelingen, binnen de perken van de saisine van de K.I. als voornoemd, in de huidige stand van de ingestelde strafvervolgung, niet toe de bewijswaarde van de bij die huiszoeken en inbeslagnames verkregen stukken en gegevens te beoordelen.

Wel moet worden nagegaan of het gebruik van de stukken en gegevens verkregen bij de kwestieuze, inmiddels definitief nietig bevonden (cfr. supra) onderzoekshandelingen, meer bepaald de stukken en gegevens verkregen bij de voornoemde huiszoekingen en inbeslagnames, strijdig is met het recht op het eerlijk proces.

Bij de beoordeling of het recht op een eerlijk proces als hiervoor omschreven, geschonden is, moet rekening gehouden worden met de elementen van de zaak in haar geheel genomen, inbegrepen de wijze waarop het bewijs verkregen werd en de omstandigheden waarin de onrechtmatigheid werd begaan en kan het geheel van de volgende omstandigheden in afweging genomen worden, te weten (cfr. Cass. 23 maart 2004, Pas 2004, nr. 165) :

- hetzij dat de overheid die met de opsporing, het onderzoek en de vervolging van de misdrijven is belast, al dan niet de onrechtmatigheid opzettelijk heeft begaan;
- hetzij dat de ernst van het misdrijf veruit de begane onrechtmatigheid overstijgt;
- hetzij dat het onrechtmatig verkregen bewijs alleen een materieel element van het bestaan van het misdrijf betreft.

De vraag ligt voor of, in de voorliggende zaak, binnen de perken van de saisine van de K.I., het gebruik van de stukken en gegevens verkregen bij de als nietig beoordeelde huiszoekingen en inbeslagnames op 24 juni 2010 uitgevoerd in het aartsbisschoppelijk paleis te Mechelen en in de woning en kantoren van de verzoeker tot opheffing van onderzoekshandelingen de heer Danneels, het recht op een eerlijk proces als bedoeld in artikel 6.1. EVRM en artikel 14.1. IVBPR schendt.

De K.I. is van mening dat het recht op een eerlijk proces van de verzoekers geschonden is bij het stellen van de kwestieuze onderzoekshandelingen door de hierna uiteengezette deloyale bewijsgaring.

Dit wordt in concreto afgeleid uit het geheel van de hierna opgesomde omstandigheden.

Uit de chronologie der feiten en de wijze van bewijsvergaring blijkt duidelijk dat op het ogenblik van de kwestieuze huiszoekingen en inbeslagnames, er in hoofde van de onderzoeksrechter geen aanwijzingen waren dat er zich in de lokalen alwaar de nietige huiszoekingen werden uitgevoerd, stukken of voorwerpen bevonden die eventueel konden bijdragen tot het ontdekken van de waarheid met betrekking tot de in de vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek van 21 juni 2010 bedoelde misdrijven van "aanranding van de eerbaarheid met geweld of bedreiging op de persoon van een minderjarige, jonger dan 16 jaar + gezag", of "alle andere zwaardere misdrijven", - waaronder het misdrijf van art. 422bis Sw. van schuldig verzuim niet gecatalogeerd kan worden -. Die misdrijven kunnen enkel betrekking hebben op de concrete misdrijven waarvan door mevrouw Halsberghe melding gemaakt werd volgens een proces-verbaal van 9 juni 2010 en van

21 juni 2010, terwijl nopens "geheime" of "gevoelige" dossiers geen verhoor van haar expliciet wordt weergegeven en mits bovendien daarbij vermeld werd dat ze op dat ogenblik verward leek.

Uit het concreet verloop van de onderzoeksdaden, gesteld op 24 juni 2010, blijkt dat deze gericht waren op het onderzoek naar een mogelijk misdrijf van schuldig verzuim waarvoor nog geen uitbreiding van het gerechtelijk onderzoek gevorderd was op dat ogenblik.

Uit het proces-verbaal van onderzoek ter plaatse d.d. 24 juni 2010 blijkt duidelijk dat het de bedoeling was alle huiszoekingen, te Mechelen en te Leuven, gelijktijdig aan te vatten, waaruit wordt afgeleid dat uit geen andere gelijktijdig aangevatte huiszoeking enige nieuwe aanwijzing van de aanwezigheid van enig dergelijk voornoemd stuk of voorwerp in de kwestieuze plaatsen voortvloeide.

Uit de voormelde gelijktijdigheid van alle huiszoekingen volgt ook dat de kwestieuze huiszoekingen niet ingegeven konden zijn door de noodzaak inlichtingen te verzamelen nopens aanwijzingen van andere misdrijven, aan het licht gekomen tijdens de regelmatig aangevatte huiszoekingen.

Dergelijke handelswijze komt neer op het proactief rechercheren, bevoegdheid voorbehouden aan het openbaar ministerie in het kader van een opsporingsonderzoek en bovendien beperkt tot de misdrijven bedoeld in art. 28 bis Sv, waaronder niet het misdrijf van schuldig verzuim, waarvoor het gerechtelijk onderzoek pas werd uitgebreid daags na de kwestieuze huiszoekingen.

Door aldus te handelen komen de kwestieuze onderzoekshandelingen neer op een "fishing-expedition" (vertaald door het hof als visvangst-expeditie), meer bepaald zonder enige aanwijzing moedwillig, niet gericht op misdrijven waarvan men binnen het kader van een gerechtelijk onderzoek regelmatig gevat was, aan bewijsgaring doen.

Dergelijke handelswijze blijkt ook uit de ondervraging van een aantal getuigen op 24 juni 2010 (zie onder meer verhoor getuigen Cools Paul, Aerts Sonja, Anne Van Daele en Buelens Helga d.d. 24 juni 2010), meer bepaald in de wijze van vraagstelling dat de onderzoekers gelast zijn met een onderzoek "rond pedofilie in de Kerk" en de vraag of men in aanraking is gekomen met "dergelijke dossiers", hetgeen duidt op een vraagstelling en onderzoek ver buiten de contouren van de vordering d.d. 21 juni 2010, die gelet op onderzoekshandelingen die daaraan voorafgaan, betrekking heeft op een aantal concrete en identificeerbare handelingen.

De vordering tot uitbreiding van het gerechtelijk onderzoek naar het misdrijf van schuldig verzuim werd pas genomen daags na de kwestieuze onderzoekshandelingen meer bepaald op 25 juni 2010, hoewel in het strafdossier geklasseerd onder onderkapt 7 van Karton I en in volgorde vóór de klassering

van de kwestieuze huiszoeken onder de onderkanten 9 en 10, hetgeen de indruk wekt dat zij in de tijd plaatsvond vóór de kwestieuze huiszoeken.

Geen enkel gegeven laat toe aan te nemen dat in de loop van de huiszoeken d.d. 24 juni 2010 de saisine van de onderzoeksrechter is uitgebreid.

Het recht op een eerlijk proces houdt in dat aan de verdachte de garantie geboden wordt op loyaliteit in de bewijsverzameling door de overheid belast met de opsporing van misdrijven (cfr. en vergelijk art. 28bis § 3 Sv.), evenals op waakzaamheid betreffende het nazicht van de wettigheid van de bewijsmiddelen en van de naleving van de vereiste van loyaliteit in het onderzoek en in de onderzoekshandelingen waarmee zij worden verzameld, in het bijzonder in de uitoefening van het gerechtelijk oordeel nopens de noodzakelijkheid tot het gebruik van dwang in die bewijsverzameling en nopens de inbreuken die bij die bewijsverzameling noodzakelijk zijn op de individuele rechten en vrijheden (cfr. art. 56 § 1, lid 1 Sv.).

Aldus wordt willekeurigheid in de bewijsverzameling en in de uitoefening van de openbare macht bij het opsporen van in het gerechtelijk onderzoek aanhangig gemaakte feiten uitgesloten en wordt aan eenieder die ressorteert onder de Belgische rechtsmacht en derhalve ook in concreto aan de verzoekers tot opheffing van onderzoekshandelingen, de garantie geboden en nagestreefd, vereist in een democratische rechtstaat en samenleving, op rechterlijke afweging van de noodzaak tot uitoefening van dwang in de bewijsverzameling voor misdrijven waarvoor door het openbaar ministerie een gerechtelijk onderzoek wordt gevorderd (art. 1, 6 en 8 EVRM; art. 2, 14 en 17 IVBPR).

Na onderzoek van het geheel der voorliggende gegevens en stukken uit het gerechtelijk dossier betreffende de aanleiding tot, de voorbereiding van en de uitvoering van de huiszoeken en inbeslagnames op 24 juni 2010 uitgevoerd in het aartsbisschoppelijk paleis te Mechelen en in de woning en kantoren van de verzoeker tot opheffing van onderzoekshandelingen de heer Godfried Danneels, moet dan ook worden vastgesteld dat de onregelmatigheid, die werd begaan in de uitvoering hiervan en de aanwending van de openbare macht hiertoe, en die leidde tot de reeds definitief vastgestelde nietigheid van de kwestieuze onderzoekshandelingen zelf, niet gebaseerd is op een verontschuldgbare en verschoonbare verwijtbaarheid, noch op een onachtzaamheid of verontschuldgbare onvoorzichtigheid van de terzake bevoegde overheid, maar doelbewust geschiedde door de persoon belast met de leiding van het onderzoek (vergl. Cass. 23 september 2008, A.R.P.08.0519.N, T. Strafr., 2009, afl. 3, 151; Brussel 10 december 2010, T.F.R.412 - 20/2011 en Cass. 31 mei 2011, AR. P.10.2037.F/1)

Tot dit alles wordt mede geconcludeerd gezien de omvang van de overschrijding van de saisine van het gerechtelijk onderzoek bedoeld onder het nr. 2010-63 van het kabinet van de onderzoeksrechter De Troy, in het algemeen gericht op "pedofilie in de kerk" en gezien de aard van de overschrijding, zijnde gepaard gaande met dwangmiddelen te vereenzelvigen met de kwestieuze onderzoekshandelingen, terwijl daarbij ook nog een aantal gesloten brieven geopend werden.

Daarbij moet acht geslagen worden op de vraag of de verzoekers tot opheffing van onderzoekshandelingen in de hoedanigheid verkeren zich te kunnen beroepen op de bescherming geboden door artikel 6 EVRM en artikel 14 IVBPR.

Meer bepaald stelt zich de vraag of zij, die thans het voornoemde vorderen, beschouwd moeten worden als verkerend in een toestand waarin de daarin bedoelde beschermingsrechten, waaronder het recht op een eerlijk proces, in werking zijn getreden.

Het intreden van de strafvervolgning in die bepalingen bedoeld, kan blijken uit maatregelen die een verdenking impliceren en die van aard zijn de toestand van de verdachte op zo een wijze te beïnvloeden dat hij daardoor verontrust wordt (cfr. Hof Mensenrechten arrest Foti v. Italië, 10 december 1982; Hof Mensenrechten arrest Hozee v. Nederland, 22 mei 1998; Hof Mensenrechten arrest Bertin-Mouroit v. Frankrijk, 2 augustus 2000; Hof Mensenrechten arrest Guisset v. Frankrijk, 26 september 2000; Hof Mensenrechten arrest Wloch v. Polen, 19 oktober 2000; Hof Mensenrechten arrest Martins & Garcia Alves v. Portugal, 16 november 2000).

In de thans voorliggende situatie moet worden vastgesteld dat beide verzoekers tot opheffing van onderzoekshandelingen in ieder geval vanaf 24 juni 2010, dit wil zeggen op het ogenblik van de aankomst van de politiediensten en van de heer onderzoeksrechter De Troy te Mechelen, redelijkerwijze mochten aannemen dat zij het voorwerp waren van de op dat ogenblik aangevatte onderzoekshandelingen, en derhalve verdachten waren in de zin van artikel 6.1. EVRM en 14.1. IVBPR.

Immers blijkt uit het geheel der voorliggende onderzoeksgegevens dat de kwestieuze onderzoekshandelingen d.d. 24 juni 2010 in ieder geval uitsluitend dan wel mede betrekking hadden op de persoon van beide verzoekers tot opheffing van onderzoekshandelingen als verdachten, zodat de strafvordering moet geacht worden te zijn ingesteld tegen hen, als bedoeld in voornoemde verdragsbepalingen en als bedoeld in artikel 61bis Sv. (cfr. K.I. Brussel 8 mei 2000, J.L.M.B.).

Dit blijkt in concreto uit:

- de voorafgaande coördinatie van de kwestieuze huiszoeken, ondermeer in de woning van verzoeker Godfried Danneels te Mechelen,

Varkensstraat 6, nadat werd vastgesteld in de aanvang van de uitvoering van de huiszoeking te Wollestraat 15, Mechelen, dat deze verzoeker daar niet meer woonde, en in het aartsbisdom Mechelen-Brussel;

- het simultaan karakter van die verschillende huiszoekingen bij de voornoemden, hetgeen ook blijkt uit het proces-verbaal van afstapping van de onderzoeksrechter op 24 juni 2010;
- het staande houden van verzoeker Godfried Danneels en van minstens één gezaghebbend lid van de V.Z.W. Aartsbisdom Mechelen-Brussel tijdens de huiszoeking en de beperking gedurende die tijdspanne van hun recht op komen en gaan en hun recht op telefonisch verkeer;
- de grote omvang en het aantal bij beide verzoekers in beslag genomen voorwerpen, informaticamateriaal en documenten en het gegeven dat precies ondermeer deze verzoekers daarbij werden gevisieerd.

Gelet op voormelde wijze van huiszoeking hebben verzoekers de hoedanigheid van verdachten gekregen in de zin van art. 6 EVRM en art. 14 IVBPR en is de rechtsbescherming voorzien door deze bepalingen voor hen individueel in werking getreden, ook bij gebrek aan voorafgaande in verdenkingstelling door de onderzoeksrechter.

Derhalve gold in ieder geval vanaf dat ogenblik, en derhalve ook in de beoordeling naar het eerlijk karakter betreffende de voorbereiding van die onderzoekshandelingen, in hunnen hoofde de gelding van voornoemde rechtsbescherming betreffende het eerlijk proces als bedoeld in ondermeer voornoemde verdragsbepalingen.

Daarenboven moet opgemerkt worden dat zij ook thans nog in deze hoedanigheid verkeren, gezien het bericht van in verdenkingstelling d.d. 18 mei 2012 (stuk 6 van dossier van verzoekers).

In weerwil van hetgeen aangevoerd wordt door de burgerlijke partijen, kunnen voornoemde verzoekers zich thans beroepen op de noodzaak van eerbiediging van het recht op een eerlijk proces als omschreven in voornoemde verdragsbepalingen.

De vraag stelt zich vervolgens of het recht op een eerlijk proces geschonden is, zo de stukken en gegevens bekomen ingevolge voornoemde gevisieerde onderzoekshandelingen, in het gerechtelijk dossier betreffende het gerechtelijk onderzoek nr. 2010-63 zouden blijven berusten.

Het openbaar ministerie en de burgerlijke partijen voeren aan dat de eerlijke behandeling van de strafzaak moet worden beoordeeld in het licht van de rechtspleging in haar geheel, hetgeen maar zou kunnen beoordeeld worden indien kan worden nagegaan of het recht van verdediging werd geëerbiedigd, ondermeer door de beoordeling van de vraag of de vervolgte persoon door

ondermeer de uitoefening van zijn recht op tegenspraak en zijn recht op het aanvoeren van elementen à décharge en het recht op het doen horen van getuigen à décharge, tegenspraak heeft kunnen voeren over hetgeen tegen hem wordt aangevoerd, ook indien de aangevoerde bewijselementen door nietige onderzoekshandelingen werden vergaard.

Evenwel moet, naast de voornoemde beoordeling van de eerbiediging van het recht op een eerlijk proces, acht geslaan op de strafvervolgning, het onderzoek en het eventueel proces ter zitting, genomen in zijn geheel, ook onderzocht worden of een verder gebruik van bewijselementen verkregen door een nietige onderzoekshandeling, wegens die onrechtmatigheid, het recht op een eerlijk proces van verzoekers op een dermate fundamentele wijze zou schenden of door de wijze van bewijsgaring hebben geschonden, dat die schending door een latere uitoefening van het recht op tegenspraak en van de overige rechten als voornoemd, niet meer hersteld kan worden.

Of een proces eerlijk verloopt, vereist immers zowel een beoordeling in globo, als in concreto (cfr. R. Verstraeten, Handboek Strafvordering, Antwerpen, Maklu, 2007, nr. 1547-1548, nr. 1808). Een specifiek gebrek in de procedure, in casu, een eventuele schending van het recht op een eerlijk proces door de kwestieuze onderzoekshandelingen en de handhaving van de aanwezigheid in het strafdossier van stukken en gegevens bekomen bij de voornoemde en kwestieuze nietige onderzoekshandelingen, kan immers zo doorslaggevend zijn dat het door uitoefening van een recht op tegenspraak door verzoekers in een latere fase van de procedure niet meer kan worden hersteld of dat het een beslissende stempel zet op de rest van de procedure. Zo het hierna volgend onderzoek tot die vaststelling zou komen, moet derhalve evenzeer tot de verwijdering van die stukken besloten worden.

De hoger vastgestelde schending van het recht op een eerlijk proces in de kwestieuze onderzoekshandelingen betreft een schending die niet ongedaan gemaakt wordt en kan worden door het later recht op tegenspraak van de uiteindelijke beklaagden, nu de schending precies gelegen is in de doelbewuste onregelmatigheid, als hoger omschreven, van de kwestieuze onderzoekshandelingen zelf.

De vastgestelde schending van het recht op een eerlijk proces van verzoekers door de kwestieuze onderzoekshandelingen en met betrekking tot deze, is derhalve onherstelbaar en zou blijven voortduren zo de stukken, gegevens en geschriften daarbij in beslag genomen, in het gerechtsdossier zouden blijven berusten.

De door de burgerlijke partijen opgesomde rechtspraak met betrekking tot onregelmatige huiszoeken en onderzoekshandelingen, waarbij het resultaat ervan en de erbij verkregen stukken, telkens uiteindelijk niet uit het respectievelijke gerechtsdossier moesten worden verwijderd, doet geen

afbreuk aan de overwegingen hoger aangehaald, waaruit blijkt dat dat in de thans voorliggende zaak wel als noodzakelijk beoordeeld wordt ter herstel van de vastgestelde schending van het recht op een eerlijk proces.

De gevallen waarin sprake is van een deloyale bewijsvergaring die tot verwijdering van onregelmatige bewijsstukken kan leiden, zijn niet, zoals de burgerlijke partijen voorhouden, beperkt tot situaties waarin op onregelmatige wijze verklaringen zijn afgenomen, zoals bijvoorbeeld bij foltering of schending van het non incriminatiebeginsel.

Ook in het geval zoals het voorliggende, kan de verwijdering van de onregelmatig bekomen bewijsstukken zich opdringen, en dit in casu om de redenen hoger aangehaald.

Evenmin noopt het gegeven dat bij een onregelmatige onderzoekshandeling alleen een materieel bewijs zou zijn aangetroffen, tot de conclusie dat bij iedere dergelijke onregelmatige onderzoekshandeling, nooit nog tot een verwijdering van zulk verkregen stuk of gegeven zou kunnen worden besloten.

Zelfs zo het bij de onregelmatige onderzoekshandeling ingezamelde bewijs niet slaat op verklaringen van een verdachte en slaat, bijvoorbeeld, op een materieel feit, kan de vaststelling van de omstandigheid dat de bewijsgaring zelf doelbewust onregelmatig is geschied, nog steeds leiden tot de vaststelling van de noodzaak van verwijdering van het verkregen stuk of gegeven uit het gerechtsdossier (-zoals hoger vastgesteld met betrekking tot de in onderhavige zaak te verwijderen stukken en gegevens-), en dit ook al betreft het mogelijk bewijselementen die materieel van aard zijn.

De in het thans heersende strafrecht geldende regels met betrekking tot de afweging van de noodzaak over te gaan tot het verwijderen van stukken en gegevens uit het gerechtsdossier bij een vastgestelde onregelmatigheid, schrijven niet voor dat die afweging *steeds* moet leiden tot de handhaving van de aanwezigheid van de stukken in het gerechtsdossier, nu in dat geval die noodzaak van afweging ieder nut zou verliezen en de handhaving van de stukken in het gerechtsdossier bij een vastgestelde onregelmatigheid, een automatisme zou zijn.

De schending van het recht op een eerlijk proces van verzoekers om de redenen als hoger aangehaald, wordt op zich als voldoende ernstig beschouwd zodat op die grond beslist wordt zoals hierna staand, reden waarom niet ook nog onderzocht moet worden of de ernst van enig onderzocht misdrijf, de ernst van de begane onrechtmatigheid overstijgt.

Zoals reeds opgemerkt, beperkt de saisine van de kamer van inbeschuldigingstelling zich tot hetgeen hiervoor werd uitgelegd, zodat geen reden bestaat, noch bevoegdheid aanwezig is, verder nog te onderzoeken of de redelijke termijn overschreden zou zijn en of het gerechtsdossier in huidige zaak volledig is.

Het verzoek van de burgerlijke partijen over te gaan tot het verhoor van de onderzoeksrechter en de procureur des Konings wordt door de K.I. niet noodzakelijk geacht teneinde in deze zaak een beoordeling en afweging te kunnen maken, nu het schriftelijk karakter van het in casu gevoerde gerechtelijk onderzoek de garantie biedt op schriftelijke weergave van elke handeling in het loop van het gerechtelijk onderzoek gesteld, teneinde de rechterlijke controle ondermeer met het oog op het beoordelen van de regelmatigheid van de rechtspleging en de eerbiediging van het eerlijk karakter van het proces, toe te laten (cfr. R. DECLERQ, Beginselen van strafrechtspleging, Antwerpen, Kluwer, 2007, 222, nr. 373).

Er zijn geen objectief verifieerbare gegevens voorhanden die toelaten aan te nemen dat in het voorliggende gerechtelijk onderzoek niet alle handelingen betreffende het onderzoek naar de in concreto in onderzoek gebrachte feiten, schriftelijk weergegeven zouden zijn geweest, zodat het horen van voormelde personen gegevens aan het licht zou kunnen brengen die, in strijd met de verplichting die schriftelijke weergave van de onderzoekshandelingen in het gerechtelijk dossier op te nemen, buiten de schriftelijke weergave van het gerechtelijk onderzoek zelf zouden zijn gehouden.

Aangaande de vraag tot het horen van de onderzoeksrechter en het gegeven dat hij voortdurend aanwezig was bij de nietige, kwestieuze, onderzoekshandelingen, zodat hem gevraagd zou kunnen worden of er nieuwe aanwijzingen waren, moet nog het volgende opgemerkt worden.

Zelfs nu de onderzoeksrechter ter plaatse was, vereist het schriftelijk karakter van het gerechtelijk onderzoek dat in de geschriften die de gestelde onderzoekshandelingen verhalen, zoals de processen-verbaal, en met name het proces-verbaal betreffende de afstapping en de huiszoekingen op 24 juni 2010, blijk gegeven zou zijn van die nieuwe ontdekte aanwijzingen van andere misdrijven dan deze waarvoor de onderzoeksrechter reeds gevat was of van ontdekte aanwijzingen van misdrijven waarvoor hij wel gevat was, en, dientengevolge, van de noodzaak tot de kwestieuze huiszoekingen op de kwestieuze plaatsen.

Daarvan wordt niet op schriftelijke wijze blijk gegeven in de stukken die door de kamer van inbeschuldigingstelling gecontroleerd kunnen worden en er bestaat geen aanleiding om eraan te twifelen dat de verplichting door geschriften een weergave te doen van al wat gedaan is en van al wat werd waargenomen in de in concreto op 24 juni 2010 gestelde onderzoekshandelingen en van de omstandigheden waarin zij zijn gesteld, werd nageleefd.

Er is dus geen noodzaak over te gaan tot het horen van de onderzoeksrechter teneinde de aan de kamer van inbeschuldigingstelling voorgelegde rechtsvraag te kunnen beoordelen.

Nu het vaststaat dat het recht op een eerlijk proces van de verzoekers geschonden is, moet de K.I. niet nagaan of men zich hier bevindt in één der gevallen bedoeld in art. 61 quater §3 Sv.

De eerbiediging van het recht op een eerlijk proces van beide verzoekers tot opheffing van onderzoekshandelingen vereist dat de stukken, zoals verzameld bij de onderzoekshandelingen, uit het gerechtelijk dossier verwijderd worden en neergelegd ter griffie in de wettelijke omschrijving ervan.

De vordering van de verzoekers tot opheffing van onderzoekshandelingen tot de teruggave aan hen van de voornoemde stukken kan niet gegrond verklaard worden, gezien hetgeen voorgeschreven door de artikelen 131 en 235bis Sv.

Gezien het voornoemde, bestaat er geen noodzaak meer om nog verder over te gaan tot het beoordelen van de vraag of de op 24 juni 2010 begane onrechtmatigheden de ernst van nog op ontvankelijke wijze te vervolgen misdrijven zouden overstijgen, en evenmin of het onrechtmatig verkregen bewijs alleen een materieel element van nog op ontvankelijke wijze te vervolgen misdrijven zou betreffen (misdrijven die overigens niet in de huidige stand van de procedure aan de K.I. ter beoordeling voorliggen), en of op die gronden, de verwijdering van de voornoemde stukken en gegevens afgewezen zou moeten worden. Daarenboven is de kamer van inbeschuldigingstelling van een dergelijke beoordeling, in de huidige stand van de strafvervolgning, niet gevat.

Zelfs rekening houdend met de omvang van het maatschappelijk belang van het gevoerde onderzoek moet de ernst van de vastgestelde inbreuk op het recht van een eerlijk proces inzake leiden tot de hierbij genomen beslissing tot verwijdering van de geviseerde stukken uit het dossier (cfr. B. De Smet, Nietigheden in het Strafproces, Antwerpen, Intersentia 2011, 76).

Daarenboven moet, in toepassing van artikel 61quater § 4 Sv., de voorlopige tenuitvoerlegging worden uitgesproken van hetgeen hierna bepaald, nu de blijvende aanwezigheid van de kwettieuze stukken en gegevens in het dossier van het gerechtelijk onderzoek, de vastgestelde schending van het recht op een eerlijk proces zou laten voortduren met een onherstelbaar nadeel tot gevolg, gezien de vertraging van de uitvoering.

Derhalve wordt beslist zoals hierna staande.

Gelet op de artikelen:

11, 12, 13, 16, 24, 31 tot 37 en 41 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;
28bis, 56, 61bis, 61quater, 131, 136, 136bis, 186, 235 en 235bis van het Wetboek van Strafvordering;
2, 14 en 17 IVBPR;
1, 6 en 8 E.V.R.M.;
15 G. W.;

HET HOF,

15^{de} kamer, zetelend als kamer van inbeschuldigingstelling;

Rechtsprekend na Cassatie,

Bij verstek t.a.v. Joël Devillet, Yvonne Martien, Yvan Scherpenberg, Pierre Debelle, en na tegenspraak t.a.v. de overige partijen;

Uitspraak doende binnen de perken van de verwijzing bij arrest van het Hof van Cassatie van 3 april 2010;

Doet, binnen de perken van de verwijzing, de bestreden beschikking van onderzoeksrechter DE TROY van 30 juli 2010 teniet en opnieuw recht doende:

Beveelt de verwijdering uit het gerechtelijk dossier van het gerechtelijk onderzoek met nr. 2010-63 van de stukken, voorwerpen, documenten en gegevens in beslag genomen op 24 juni 2010 bij de huiszoeken uitgevoerd in het aartsbisschoppelijk paleis te Mechelen en in de woning en kantoren van de heer Danneels.

Beveelt de neerlegging van deze stukken, voorwerpen, documenten en gegevens ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel;

Beveelt in toepassing van artikel 61quater Sv. de voorlopige tenuitvoerlegging van huidig arrest.

Houdt de kosten aan.

De zitting vond met gesloten deuren plaats ;

Uitsluitend de Nederlandse taal werd gebruikt.

Gedaan te Brussel, op **18 december 2012.**

mevrouw A. Papen,raadsheer, d.d. voorzitter,
mevrouw C. Vanderkerken,raadsheer,
de heer Ph. Soetaert,raadsheer,
de heer Th. Gillioen,griffier.

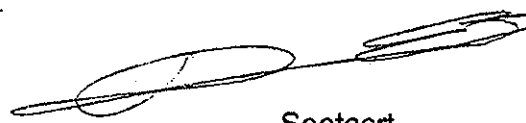
(goedkeurend de doorhaling van lijnen en woorden)



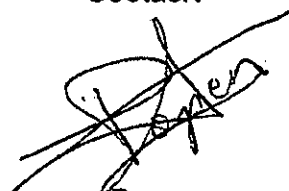
Gillioen



Vanderkerken



Soetaert



Papen